

Mediacje rodzinne

Mediacja rodzinna jest to proces rozwiązywania konfliktu, w którym fachowo przygotowany, niezależny i bezstronny profesjonalista za zgodą stron, przy zachowaniu poufności, pomaga im samodzielnie poradzić sobie z problemem. Mediacja pozwala jej uczestnikom określić kwestie sporne, zmniejszyć bariery komunikacyjne, opracować propozycje rozwiązań i, jeśli taka jest ich wola, zawrzeć wzajemnie satysfakcjonujące porozumienie.

Mediacja rodzinna pomaga w uzgodnieniach, dzięki którym strony dojść mogą do rozwiązania spornych kwestii. Natomiast nie jest ani nie zastępuje poradnictwa prawnego, rodzinnego czy psychoterapii,

Mediator nie rozstrzyga sporu - rolą mediatora jest dbałość o takie zorganizowanie mediacji, by strony mogły same podjąć decyzję i by była to decyzja świadoma, poprzedzona analizą ich potrzeb i rozważeniem dostępnych rozwiązań. Mediator dba, aby komunikacja między stronami w trakcie negocjowania porozumienia przebiegała sprawnie i w poprawnej atmosferze.

Uczestnicy sporu mają wpływ na ustalenie jakimi kwestiami chcą się zajmować, sami wypracowują rozwiązania, sami także mogą ustalić konsekwencje nie stosowania się do zawartego porozumienia. Założeniem mediacji jest, że co do zasady strony sporu same najlepiej wiedzą, czego potrzebują, są ekspertami w swoich sprawach. Opierają się na własnej wiedzy i doświadczeniu, znają najlepiej swoje potrzeby i interesy będą więc w stanie znaleźć rozwiązanie najlepsze z możliwych, o ile tylko zapewni się im sprzyjające do tego warunki. Mediator zachowuje neutralność i bezstronność zarówno wobec samych uczestników mediacji, jak i osiągniętych przez nich rezultatów. Daje to stronom przestrzeń do wypracowania porozumienia.

Mediacja, jako procedura poufna, pozwala na uniknięcie publicznego roztrząsania kwestii osobistych, intymnych, dotyczących tak delikatnej materii jak relacje między małżonkami oraz rodzicami i dziećmi. Mediator pomaga stronom w przyjrzeniu się i głębszej analizie ich potrzeb przy jednoczesnym zachowaniu, na ile to możliwe, prywatności sporu.

Skuteczność mediacji w rozwiązywaniu konfliktów oraz satysfakcja dla stron i korzyść dla ich wzajemnych relacji związana jest z możliwością maksymalnego zaangażowania uczestników w kształtowanie jej formy, treści i rezultatu..

Zasady mediacji to:

- poufność,
- bezstronność,
- dobrowolność,
- neutralność,
- akceptowalność,
- profesjonalizm.

Poufność

Jedną z głównych zasad mediacji jest poufność. Poufność dotyczy wszystkich uczestników mediacji, czyli obu stron oraz mediatora. Wszystkie informacje są poufne, co oznacza, że nie mogą być nie ujawniane ani osobom prywatnym, ani instytucjom. Mediator nie może zeznawać podczas rozprawy co do informacji uzyskanych podczas mediacji. Po zakończonych mediacjach spisuje się protokół, W przypadku gdy strony zawarły ugodę stanowi ona załącznik do takiego protokołu i jest przesyłana do sądu celem zatwierdzenia.

Bezstronność

Bezstronności, odnosi się do stron oraz do samego mediatora. Według zasady bezstronności wszystkie strony mają takie same obowiązki i prawa oraz są traktowane w taki sam sposób.

Mediator pozostaje bezstronny, co oznacza, że nie może stawiać po żadnej ze stron, nie wyróżnia nikogo i nie pozostaje w żadnej zależności ze stronami, a prawa i obowiązki każdej ze stron są traktowane tak samo. Mediator umożliwia im komunikowanie się ze sobą z szacunkiem.

Dobrowolność

Dobrowolność to kolejna zasada mediacji. Podczas pierwszego spotkania z mediatorem obie strony składają dobrowolną zgodę. Co do zasady dobrowolność obejmuje również możliwość zrezygnowania z mediacji na każdym etapie. Po zakończeniu mediacji strony zobowiązują się do wypełniania postanowień mediacji.

Neutralność

Mediator jest neutralny, zarówno wobec stron sporu, jak i wobec przedmiotu sporu. Nie narzuca rozwiązań sporu, gdyż to zawsze leży w gestii stron.

Na wniosek stron może wskazać sposoby rozwiązania sporu – jednak nie są one wiążące.

Mediator pomaga odpowiednio sformułować, urealnić i ukonkretnić warunki i postanowienia, które strony wypracują samodzielnie. Mediator dopilnowuje też, aby w całym procesie zachowano formalne i merytoryczne prawidłowości.

Akceptowalność

Zasady mediacji obejmują także akceptowalność. Oznacza to tyle, że mediator musi zostać zaakceptowany przez wszystkie strony i nie może on zostać narzucony stronom. Ponadto strony mają możliwość wniesienia o zmianę mediatora w przypadkach, w których istnieją ku temu wyraźne powody.

Co więcej, zasada akceptowalności odnosi się również do reguł mediacji. Są one ustalane podczas pierwszego spotkania. Zasady muszą zostać zaakceptowane przez wszystkich.

Profesjonalizm

Mediator musi posiadać specjalistyczne wykształcenie, a także odpowiednią wiedzę i umiejętności. Dotyczy to także wiedzy z tematyki, do której odnoszą się mediacje.

Zasady mediacji, które przedstawiono powyżej, to najważniejsze cechy tej metody rozwiązywania sporów. Dzięki nim mediacje stanowią o wiele bardziej komfortowe, szybsze i bardziej przyjazne wyjście niż uczestnictwo w sprawie sądowej.

Mediacje Rodzinne

Spory rodzinne nacechowane są szczególną delikatnością, są wielowątkowe, często ich mimowolnym adresatem są dzieci. W tego rodzaju sporach przeplatają się wielkie emocje, z subiektywnymi punktami widzenia, brakuje dystansu, zacierają się wartości. Przeważnie ich rozwój jest rozciągnięty w czasie, ale nasila się konsekwentnie i w rezultacie prowadzi na ścieżkę sądową. To oznacza, że nie udaje się już w trwającym konflikcie dostrzec szansy na jego rozwiązanie. Powrót do pozytywnych czasów, poprawnych relacji staje się nieosiągalny. W czasie eskalacji konfliktu powstało wiele animozji, pojawiło się mnóstwo przykrych chwil, które głęboko schowały to, co dobre.

Wydawałoby się, że to sytuacja bez wyjścia, nierozwiązywalny impas. Jednak nie warto zamykać rodzinnego rozdziału, za to warto podjąć wyzwanie, jakim jest rozwiązanie takiego konfliktu. W tym celu zwróćmy się do doświadczonego mediatora, który bezstronnie spojrzy na genezę sporu, zbuduje przestrzeń, w której uda się wypracować porozumienie na drodze mediacji rodzinnych.

Dlaczego sprawy rodzinne warto rozwiązywać na drodze mediacji?

Tkwiąc w sporze często ulegamy złudzeniu, że podejmujemy próby, staramy się porozmawiać, dajemy szansę drugiej osobie na wypowiedź. Jednak nadal jesteśmy osadzeni we własnej wersji wydarzeń, oczekujemy, że druga strona przyjmie postawę, której od niej wymagamy. To nie może się udać.

Mediacje rodzinne tworzą inne relacje, umożliwiają wzajemnie się zrozumieć. Brak rozmów, trwanie w zranieniu, złości czy urazie tylko potęguje konflikt. Mediacja rodzinna pozwala swobodnie wypowiedzieć się każdej ze stron. Mediator rodzinny tworzy nieformalną atmosferę, w której uda się przedstawić swój punkt widzenia oraz potrzeby i oczekiwania, To stanowi fundament do wzajemnego zrozumienia. Stworzona przez mediatora rodzinnego przychylna atmosfera umożliwia tonowanie emocji, prowadzenie dyskusji we właściwym kierunku. Co niezwykle istotne mediator taktownie formułuje spór, zmienia jego perspektywę – z rozpamiętywania przeszłości, w planowanie przyszłości. Mediator zawsze pozostaje bezstronny, nie ocenia żadnej ze stron, stawia je na równi i nie pozwala, by ktokolwiek czuł się wygrany czy przegrany.

Jakiego rodzaju sytuacje mogą być rozwiązywane na polu mediacji rodzinnej:

- na tle rozwodowym,
- na tle rodzicielskim,
- finansowe,
- spadkowe,
- międzypokoleniowe,
- ustalenie kontaktu z dzieckiem.

Elżbieta Jarszak

Psycholog/Mediator Sądowy